

СПЕЦИФІЧНІ ВИДИ ЗАГРОЗ ТА ОСОБЛИВОСТ ІОРГАНІЗАЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ковтуненко К.В., к.е.н., доцент,
Філіппенкова А.І.

Одеський національний політехнічний університет

Фінансово-економічна безпека будівельного підприємства –розуміється , як властивість підприємства, що характеризується його здатністю нормально функціонувати для досягнення своїх цілей при існуючих зовнішніх умовах і їх змінах в певних межах. Під нормальним належить розуміти таке функціонування підприємства, яке в існуючих внутрішніх та зовнішніх умовах забезпечує досягнення будівельним підприємством поставлених цілей оптимальним або максимально близьким до нього шляхом. [1]

Характер виконуваних будівельних робіт часто не дозволяє заздалегідь точно визначити кінцеву вартість робіт по об'єкту (замовленню). Це також формує специфічні види загроз, такі як:

- загострення конкуренції на обмеженому ринку замовлень;
- загострення конкуренції на обмеженому географічному просторі;
- недобросовісна конкуренція у всіх її проявах;
- монополізація ринку великими будівельними підприємствами;
- корупційні відносини при розподілі державних і муніципальних замовлень;
- явища комерційного підкупу при отриманні замовлень і розподілі субпідрядів, так звані «відкат» і «зворотний відкат»;
- внутрішнє шахрайство.

Власне будівництво є технічно складним процесом, що формує наступні види специфічних загроз економічній безпеці:

- нанесення збитку об'єкту будівництва, техніці, псування товарно-матеріальних цінностей;
- нанесення шкоди персоналу (виробничий травматизм);
- загроза появи браку, в тому числі прихованого, по роботах, виконаних силами субпідрядників, а також обумовленого низькою якістю використаних будматеріалів;
- загроза появи браку, в тому числі прихованого, по роботах, виконаних власними силами;
- загроза появи браку, обумовленого низькою якістю роботи проектних організацій, а також генпідрядників.

Навіть незначний брак або недотримання технологій може призвести до серйозних фінансових втрат будівельного підприємства [2,3].

Значну увагу у системі забезпечення економічної безпеки керівництву будівельних підприємств варто приділяти проблемам із персоналом, а саме – безпеці праці. Багато суб'єктів господарювання будівельної сфери залучають ряд співробітників, зазвичай, будівельних робітників, без належного юридичного оформлення. Заробітна плата їм, як правило, виплачується так званим «чорним налом», порядок видачі її неоформленим

співробітникам нічимне гарантується і залишається питанням добропорядності роботодавця. Розмір заробітної плати таких співробітників є істотно меншим за розмір оплати праці штатних працівників. Такі працівники, як правило, є недостатньо кваліфікованими, не мають реєстрації та дозволу на роботу, медичної страховки, нормальних умов для харчування, проживання та відпочинку. Приїжджаючи на заробітки з держав і регіонів із низьким рівнем життя, вони часто не мають навіть коштів на зворотну дорогу і є абсолютно безправними. У разі втрати роботи вони залишаються без засобів до існування, що навряд чи покращує криміногенну обстановку в країні. Таким чином, проблема неоформленого персоналу несе ряд загроз для економічної безпеки підприємства:

- погіршення криміногенної обстановки на об'єкті та навколо нього;
- зниження якості виконуваних робіт;
- підвищення рівня травматизму на об'єкті;
- підвищення загрози викрадення ТМЦ на об'єкті;
- санкції уповноважених органів у разі виявлення фактів такого найму;
- необхідність проведення незаконних фінансових операцій для отримання офіційно неврахованих грошових коштів у готівковій формі для оплати праці, з усіма фінансовими та іншими ризиками, притаманними таким операціям.

Характерним є те, що майже всі ці загрози з'являються як при використанні неоформлених співробітників власнебудівельним підприємством, так і його контрагентами: генпідрядником, субпідрядником. [4,5]

Сезонність і аритмічність, які є особливістю будівельних робіт, підвищують невиробничі витрати, породжуючи наступні загрози:

- фактор погодних ризиків;
- нанесення економічного збитку внаслідок помилок планування;
- посилення проблеми кадрового забезпечення: підприємство змушене або мати більший штат співробітників із вимушеними простоями в періоди з низьким завантаженням, або залучати додаткових співробітників в періоди з високим навантаженням.

Віддаленість і територіальна роз'єднаність об'єктів породжує наступні загрози економічній безпеці будівельних підприємств:

- зниження рівня керованості процесом будівництва на об'єкті;
- зростання транспортних ризиків;
- розкрадання ТМЦ на при об'єктних складах і об'єктах.

Облік бухгалтерський (також управлінський), а також аудит провокують появу наступних видів загроз:

- пов'язаних з некваліфікованим веденням обліку;
- пов'язаних з некваліфікованим проведенням аудиту.

Все ці, як знайомі, так і нетрадиційні (специфічні) для більшості вітчизняних підприємств і інших напрямків господарської діяльності загрози, зумовлюють існування ряду галузевих особливостей економічної безпеки будівельних підприємств, які повинні враховувати їх спеціалісти з економічної безпеки. Аби це було можливим, будівельним організаціям необхідно створювати власні служби фінансово-економічної безпеки або залучати фахівців із компаній, які спеціалізуються на наданні послуг забезпечення фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання. [6,7].

Література

1. Момот Т.О., Філатова І.О., Тофанюк О.В. Економічна безпека корпоративних підприємств будівельної галузі / Т.О. Момот, І.О. Філатова, О.В. Тофанюк // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2011. – № 2(14). – С.14-26.
2. Чорна М. В., Пірятінська І. В. Концептуальна модель економічної безпеки будівельного підприємства [Електронний ресурс] / М. В. Чорна, І. В. Пірятінська // Ефективна економіка. – 2012. – №10. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1477>.
3. Молодід О.О. Системний підхід при економіко-математичному моделюванні економічної безпеки будівельного підприємства [Електронний ресурс] / О.О. Молодід // Ефективна економіка. – 2012. – №9. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1373>.
4. Богдан Н.М. Теоретичні аспекти забезпечення економічної безпеки підприємств будівельного комплексу в процесі взаємодії із зовнішнім середовищем [Електронний ресурс] / Н.М. Богдан // Ефективна економіка. – 2012. – №10. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1434>.
5. Федосова О.В., Молодід О.О., Теренчук С.А. Визначення рівня економічної безпеки будівельного підприємства на основі економетричних моделей / О.В. Федосова, О.О. Молодід, С.А. Теренчук // Управління розвитком складних систем. – 2011. – №5. – С.117-119.
6. Ковтуненко К.В, Шолом О.І. Особливості оцінки фінансової та економічної безпеки як складових системи економічної безпеки / К.В. Ковтуненко, О.І. Шолом // Матеріали науково-практичної інтернет конференції «Проблеми ринку та розвитку регіонів України в XXI столітті» (Одеса, 12-19 грудня 2013 р.).– Економіка: реалії часу. 2013.– С. 47–49.
7. Ковтуненко К.В, Осипчук Х.А. Особливості формування стратегії розвитку промислового підприємства безпеки / К.В. Ковтуненко, Х.А. Осипчук // Матеріали науково-практичної інтернет конференції «Проблеми ринку та розвитку регіонів України в XXI столітті» (Одеса, 12-19 грудня 2013 р.).– Економіка: реалії часу. 2013–С. 45–47.
8. Давидюк Т.В. Конвергенція бухгалтерської та соціальної звітності в частині людського капіталу: розвиток існуючих підходів [Електронний ресурс] / Т.В. Давидюк // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – № 2 (3). – С. 123-129. – Режим доступу до журн.: <http://www.economics.opu.ua/n3.html>
9. Філіппова С.В. Аналітичні інструменти системи економічної безпеки суб'єктів господарювання: монографія / С. В. Філіппова, С. А. Нізяєва – Донецьк: Вид-во «Ноулідж», 2012. – 179 с